

Magnum Voladora.

Duran

D. C. (CARLES DURAN)

R. M. (MARIO RUIBARBO)

'Màquina Voladora'

MONOLECH—CÒMICH

ESCRIT EN PROSA CATALANA RECORDANT UN MONOLECH ITALIÀ

per

Dos admiradors de 'n NOVELLI

Estrenat en el Teatre de las Arts el 10 de Mars de 1906
y en el Teatre Catalá (Romea) el 30 de Maig de 1907

BARCELONA

Tip. C. GISBERT - Nou de S. Francesch, 22

1910

Al notable actor y director d' escena
HERMENEGILD GOULLA

Afectuosament

Els Autors

Es propietat dels autors.

La SOCIEDAD DE AUTORES ESPAÑOLES es la encarregada
del cobro dels drets de representació d' aquest monolech,
que serán els corresponents á una pessa en un acte.

MÀQUINA VOLADORA

MONOLECH

Decoració de plassa, carré, jardí... tant se val. — L'actor s'está en escena passejantse molt tranquilament ab las mans á la butxaca y xiulant. — Va ab trajo de senyó tronat, molt tronat; cabells llarchs y en desordre; cara de privacions. — Porta sota 'l bras dos grans rotllos de papé. — Al alsarse 'l teló tarda un xich á comensar á parlar.

(Mirant el rellotje) Tres quarts de vuit!.. Ja fá cinch minuts que l'espero!.. Sols l'esperaré cinch minuts més, y, si no vé.. l'enjugo al.. diable, á 'n ell y als seus diners. (Pausa) — Pot sé si que 's creu que 'l necessito.. si no es ell serà un altre... Banqués ray!... N'hi ha més que un foch no 'n cremaria... y si 's creu, perquè te diners, que li haig de fer el randibú, s'equivoca, vaja si s'equivoca!... Si sapiguessin vostés com els faig anar jo 'l diner: així!.. (Ab el peu com si 'ls fés correr) — En aquest món hi ha una cosa que val més que 'ls diners; son las ideas. Jo soch un home d'ideas.. Donchs jo soch un home rich.. ó que podria serho, pe 'l cas es igual. Ab el meu invent tindré tots els cuartos que vulgui... Sápigan, per si no ho sabian, que soch inventó... Es un ofici que m'ha dat molts digustos, es cert, pero la satisfacció, l'orgull que ara tinch me 'ls paga tots... Tant de bó em pagués també 'l que dech!

(Pausa)

No es pas res la revolució que 's prepara... Ey! No s'espantiu, la revolució que farà ó que farà el meu invent es cosa pacífica. Es tracta d'ada menos que d'una màquina voladora... El problema ja 'l tinch resolt; aquí porto 'ls planos... (Per els rotllos) no hi falta res... mes que construirla... perquè 'l que 's d'anar bé, te d'anar bé per forza — Ho tinch tot calculat; es matemàtic: L'home queda penjat.. Vull dir, sospés per sota las aixellas; un ferro articulad als colzers, y un ferro articulad á las mans, imprimeixen el moviment á la articulació de les ales; els jcnolls van lligats á la cua que 's fa moure ab els peus; res al cap, que no convé durhi pés.. es pren una bona esbrandida y, apala com aquell que neda... es la cosa més fácil. (L'actor ab els brassos fa 'ls moviments qu' indica)

Arquímedes deya: — Que 'm donguin un

punt d'apoyo y aixecaré 'l mon; y jo dich que si me 'l donguessin á 'n á mi fora jo qui se 'n aixecaria del mon. (*Pausa*) Ara no 's pensin pas que tingui res que veure ab l'invent d'aquell bolsista... Ja caldrá que 'ls pobres accionistas cuitin á desferse de tot el papé que tinguin... si es que no l'han fet servir per altra cosa. (*Pausa*)

Y tot es l'atinarhi de las cosas: Galileo, va anar una tarde á rosari, y al veure com una llantia es balandrejava... pam! va descobrir las lleys del pendol. NEWTON, veu caurer una poma d'una jomera, (no habia pas de caurer d'un cireré), ell que corre y pim! e-criu las lleys de la gravetat, y... ab tota la gravetat... se la menja. Y en Watt? com se li va acudir la máquina de vapor?... Vejent una cafetera... Donchs jo vejent un cafeté; si, senyors, si; no se 'n riguin, un cafeté, que per que li debia total 35 ó 36 cafés, un dia 'm va afrontar devant d'uns amichs; jo prou feya l'orni, mirant un vol de coloms y pensaba, ah! si jo tingues alas.. d'aquí va venir. (*Pausa*)

Ara si que 'm podré ben riurer dels inglesos y podré anar pel mon tranquil. (*Pausa*)

Els que se 'n podrán fer de petits y grans viatjes. Demá 'm llevo y dich: — Me 'n vaig á dinar á París: m'enjipono la máquina y... amunt amunt sempre! .. Qué vol dir el campanar de la Seu?... Més, molt més, — Un cop á dalt res de cansarme en vá, sol es custió de fer ojo aguantantse, ja n'hi ha prou. — Tots saben que la terra es rodona y dona voltas; donchs per sota meu anirán passant pob'es y més pobles: — Aixó es Badalona... Alel'a... Vilassá de Dalt, la torre de Ca'n Mayáns... Aixó es Mataró, la meva patria. (*Ab orgull*) Girona, Figueras. ara pasa Tolosa, quiet; ara Tarascó, ab la ma li faig adeu al amich Tartarin; Lió, res, — París! — aquesta es la meva. Bixol.. (ab cuidado de no ferlos malbé la Torre Eiffel, for llástima una cosa tan preciosa) Veig un restaurant, donchs cap allá falta gent; hi dino com un diputa; ve 'l garson ab el paperet al plat. si? .. A revoir... ja pots anar á buscar el sargento de la p... ab un tancar y obrir d'ulls soch á dos ó tres mil metros... Qué 'ls hi sembla? (*Pausa*)

(*Trist*) Ah! si no fós perque dech s's mesos de llogué de casa y em faltan capitals per la construcció del aparato: no me 'l vendria pas un invent aixís; mes com las circunstancias apremian avuy he pres la resolució d'anar a trobar al senyó Pinyol, que te una casa de banca al carré Cremat Xich. Aquesta tarde hi he anat y li he dit: «Hola, senyó Pinyol, vos é que 's home de grans empreses, me compra aixó?...» (*Dispargant un rotllo*) S'ha quedat parat com qui veu visions; tot era mirá 'l papé y mirarme á mi. — «Bé, qué m'hi diu?» li pregunto, y ell em

contesta: — «Em sembla que no hi es tot!» — « No senyó, es vritat.. aixó es la part de sota, ara li ensenyaré el plano del conjunt » (*Descargolant un altre rotllo ab dibuixos estrafalaris com el primer.*) «.. !!!» — Tot seguit m' ha fet seure; fins em volia fer pendre quelcom, com si no'm trobés bé: Tot era mirar-me: —«Hi hauna mina de fé dinérs ab aixó,» li dich « S' han acabat els carrils, s' han acabat els tramvias' s' han acabat els automovils, s' han acabat els... » — No m' ha deixat acabar el que s' havia acabat. S' alsa y 'm diu: — « A veurer tregui la llenga?» — No n' hi fet cas y li he anat explicant tot el funcionalisme de la mecánica: l' hélice, el timó, las articulacions... tot; y may dirían quant ha tingut la barra d' oferirme 'n?... A veure, donguin una dita? Un milió? Dos millons?... No, senyors: dos... rals!... Y encara ha dit que s' espo-aba á perdrehi diners! (*Cargolant els rotllos enfadat*) — Allavors hi estat jo que m' hi alsat d' una revolada y senza dirli ase ni bestia li deixat plantat... Qué s' ha cregut?... — Me 'n vaig á trová á *Mussiú Lapine*; — que es aquet bon senyor qu' estich esperant, — un cemisio ista francés de lo mes aixerit; ab pocas paraulas m'ha entés, « Ara tinch tart; » — m' ha dit, — « aqueix vespre si vol ho acabarem d' enrahonar; esperim á la plassa de Tetuan, á tres quarts de vuit » — A proposit. — (*Es treu el rellotje. Ab indiferencia*) — Son ja las vuit..! me 'n vaig, vaya si me 'n vaig; ell s' ho pert sino vé... Jo que pensaba donarli per torna, si 'm arribá á pagar bé la meva máquina, un altre invent que tinch á casa en experimentació. L' ARITMÓMETRO CONJUGAL.

Pero tinch tart y una gana que 'm alsa; (*Fent un badall*) ja 'ls hi explicaré un altre dia y... fins pot ser me 'n comprarán algún... Son de aquellas cosas que may fan nosa. (*Mirant el rellotje*).

Las vuit y cinch: passin tho bé. Li vull ensenyá á 'n aquet *mussiú* á tenir formalitat; no ha estat exacie, donchs me 'n vaig. Prou que 'm vindrá al darrera... (*Fa com que s' en va y torna*) Ah!... una cosa 'm des-euidaba, y es dirlos: (*Al publich*)

Qu' aquesta obra es recordansa
d' una que 'n *Novelli* feya,
molt el públich s'hi distreya,
mes jo tinch una recansa;
y es per xó que 'ls prego, atent,
que perdonin als autors
d' aqueix plag : y al actor
pera 'l seu atrevime..t.

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

